

5 — Κουκουρίκον πέτεινη. — Τί κλαῖς πέτεινη ;
 — Μ^ο ἔδειραν γυναικες.
 — Ποῦνι γυναικες ; — ἀποὺ κατ' σιὰ ξύλα.
 — Ποῦνι τὰ ξύλα ; — τὰ ἔκαμνι φουτίτσα.
 — Ποῦνι φουτίτσα ; — τὴν ἔσβυνσι βρουχίτσα.
 — Ποῦνι βρουχίτσα ; — τὴν ἱπιὰν τὰ βουδάκια.
 — Ποῦνι τὰ βουδάκια ; — τὰ πῆρι κασάπς.
 Ποῦνι κασάπς ; — Πάει στὴν Πόλ'.
 — Τί θὰ σοὶ φέρ ; — Γιαλί κὶ χτὲν κὶ χρυσό μπιντέν,

6 Βρέξι, βρέξι μὰ βρουχή,
 νὰ βραχοῦν οἱ τσιουμπανοὶ
 κὶ τὰ πρόβατα τς μαζί,
 ἀχιλώνα πουρπατεῖ
 τοὺν Θεὸ παρακαλεῖ,
 κόφι τοὺν κιουφόλι μου
 ρίξτο μέσ τὴν θάλασσα
 νὰ ματώσ' ἡ θάλασσα.

7 Τρεῖς τσίρ τσίριζαν
 μέσ στοὺν τσιροκάλαθον.
 — Τί τσιρίζτι τσίρ ;
 — Εἴμωστι τσίρ κὶ τσιρίζουμι
 κὶ τοὺν μαχαλὰ μωρίζουμι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Τὰ Διονύσια

Εἰς τὰ προάστεια τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ εἰς τὰ χωρία ἐώρταζαν οἱ Ἕλληνες κάτοικοι αὐτῶν τὰ Διονύσια τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων μετὰ φαιδρότητος καὶ εὐθυμίας κατὰ τὴν Δευτέραν τῆς Τυρινῆς. Δυστυχῶς ὅμως εἰς τὴν ὅλως λαϊκὴν καὶ φαιδρὰν ἐορτὴν ταύτην, διὰ λόγους ἱστορικοῦς, ἐδόθη χαρακτὴρ γελοῖος, καὶ τὸ ὄνομα δὲ μετέλλαξεν ἐθνικότητα μεταβληθὲν εἰς Κιοπέκ-βέην ἥτοι Ἑγεμόνα τῶν σκύλλων. Τὰ κατὰ τὴν δημοτελεῖ ταύτην ἐορτὴν ἔχουσιν ὡς ἑξῆς :

Τὴν Κυριακὴν τῆς Ἀπόκρεω δύο ἄνδρες ἐκ τῶν προτέρων καθωρισμένοι ὑπὸ ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπῆς μεταμφιέζονται, ὁ μὲν εἰς γυναῖκα, ὁ δὲ εἰς ὑπάλληλον αὐτῆς. Καὶ ἡ μὲν γυνὴ πρέπει νὰ φαίνεται γραιῖα, νὰ εἶνε ὀλίγον κυρτή, φέροι δὲ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῆς ἓν βρέφος τεχνητόν. Ὁ δὲ ὑπάλληλος αὐτῆς δένει εἰς ἓν ξύλον ράκη τὰ ὅποια ἐμβαπτίζει εἰς δοχεῖον, περιέχον λάσπην ἀρκετήν, καὶ δι' αὐτῶν ραντίζει καὶ κηλιδώνει πάντα, ὃν τινα ἤθελε συναντήσῃ, εἰς οὗτος ἠρνεῖτο νὰ προσφέρῃ δῶρα εἰς αὐτόν. Οὕτω δὲ περιέρχονται τὰς διαφορὰς συνοικίας καὶ προσκαλοῦν τοὺς πάντας εἰς τὴν ἐορτὴν τῆς ἐπιούσης.

Τὴν ἐπαύριον συναθροίζονται τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἀφοῦ μεθύ-

σοι τὸν μέλλοντα νὰ ὑποδυθῇ τὸ πρόσωπον τοῦ βέη, μαυρίζουν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὸν μεταβάλλουν εἰς αἰθίοπα. Ἐπειτα θέτουν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἓν κένιστρον κωνικὸν ὡς κορῶναν καὶ στολίζουν αὐτὸν μεσκόμβρους, παλαμίδας, κωδωνίσκους, πτίλα Ἰνδικῆς ὀρνιθοῦς καὶ ἄλλα, ἐπίσης δὲ καὶ εἰς τὰ φορέματα αὐτοῦ κρεμοῦν κώδωνας, ὀρμαθούς σκόρδων καὶ κρομύων ἐν εἵδει ἀλύσσεως ὥρολογίου καὶ εἴτι ἕτερον. Ἐπειτα δίδουν εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ ράβδον, εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς ὁποίας εἶνε ἐμπετηγμένον ἓν μέγα ρεπάνιον βορακωμένον. Κατόπιν οὕτως ἔχοντα, ἀναβιβάζουν αὐτὸν ἐπὶ δίφρου καὶ τὸν περιφέρουν εἰς τὰς ρύμας καὶ εἰς τὰς ὁδοὺς μετ' ἀλαλαγμῶν καὶ ἰαχῶν. Τρέχουν δὲ πρὸ τῆς ἀμάξης ἡ γοαῖα καὶ ὁ ὑπάλληλός της, καὶ ὃν τινα συλλαμβάνουν τὸν φέρον εἰς τὸν βέην καὶ τὸν ὑπεχρεώνουν νὰ προσκυνήσῃ καὶ προσφέρει δῶρα καὶ οἶνον, τὸν ὅποιον κενώνουν εἰς ἓν βαρέλιον ὅπερ φέρον ἐπὶ τοῦ δίφρου, ἄλλως τὸν μαυρίζουν. Ἐὰν δὲ προσφέρει δῶρα, τότε ὁ παρὰ τὸν βέην καθήμενος γραμματεὺς γράφει τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὁ δὲ βέης τὸν εὐλογεῖ μετὰ τὸν ἐν χερσὶ φαλὸν καὶ εὐχεται ὅτι ἐὼς εὐδαιμονίας αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου του. Ἀφοῦ δὲ περικυβητῶσι ὅλα τὰ μέλη, φθάνουν εἰς τὸ μέρος ὅθεν ἐξεκίνησαν, εἰς τὸ ἄκρον τοῦ χωρίου ἢ τοῦ προαστείου. Ἐκεῖ χορεύουν ὑπὸ τοῦ ἤχου ἀλλοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ μεθύσκονται σταγαγίζοντες ὅλον τὸν ἓν τὰ βαρελίσκινον. Τελευταῖον δὲ ἀφοῦ ὁ βέης ἐβλογίσει αὐτοὺς καὶ εὐχηθῇ νὰ εὐφροσύνῃ ἡ γῆ καὶ νὰ γίνῃ κρασί ἀφθονον, ἀναβιβάζουν αὐτὸν τὰ μέλη τῆς ἐπιταστικῆς ἐπὶ τινος ὑψώματος καὶ ἐκεῖθεν ἀφίνουν τὸν δίφρον ἐλεύθερον καὶ ἐπ' αὐτοῦ τὸν ταλαίπωρον βέην, ὅστις ἐν τῷ μέσῳ φρενητιωδῶν ἐπενφημιῶν καὶ σαρκασμῶν κυλίνεται μετὰ τοῦ δίφρου ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

2. Ἡ Ἀπόκρεω

Τὴν ἀπόκρεω ἐνωρὶς ἀκόμη, ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας θὰ μεταβοῦν εἰς τὸν παπποῦ καὶ τὴν γιαγιά διὰ νὰ ἀσπασθοῦν τὴν χεῖρά των.

Περὶ τὸ ἑσπέρας τὰ παιδιὰ τῆς συνοικίας συνερχόμενα εἰς τὴν πλατεῖαν ἀνάπτουν πυρὰς μετὰ παλαιὰς ψάθας, τὰς ὁποίας ἀπὸ ἡμερῶν προμνηθεύονται, κατόπιν δὲ πηδοῦν ἐπ' αὐτάς.

Τὸ δὲ ἑσπέρας ὅλοι οἱ συγγενεῖς θὰ μεταβοῦν μετὰ τὰ φαγητά των εἰς τοῦ παπποῦ καὶ ἐκεῖ θὰ συμφάγουν. Τὸ τελευταῖον φαγητὸν θὰ εἶνε αὐγά, μετὰ τὸ ὅποια θὰ στουπώσουν τὰ στόματα αὐτῶν, ὥστε νὰ μὴ κακολογοῦν. Ἀκολουθῶς κρεμοῦν ἀπὸ τῆς ὀροφῆς κλωστήν εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁποίας δένουν ἓνα κουλοῦρι χαλβᾶν σησαμένιον, κἀθινηται δὲ ὁλόγυρα ὅλα τὰ μικρὰ τῆς οἰκογενείας. Τότε ὁ παπποῦς περιστρέφει τὸν χαλβᾶν

φέρων αὐτὸν πλησίον εἰς τὰ στόματα τῶν μικρῶν, τὰ ὅποια προσπαθοῦν νὰ δαγκώσουν καὶ κόψουν τεμάχιον αὐτοῦ. Κατόπιν μοιράζουν εἰς ὅλους χαλβὰν μὲ σησάμι, καρύδι καὶ λοιπά. Ἐπειτα ἀνάπτουν τὴν κλωστήν καὶ ἂν μὲν κατ' ὁλόκληρον προμηνύει υγείαν καὶ εὐτυχίαν καὶ ὑπανδρείαν τῆς ἐχούσης κατάλληλον ἡλικίαν πρὸς τοῦτο κόρης· ἂν δὲ σβύσῃ θεωρεῖται τοῦναντίαν κακὸς οἶωνός, προμηνύων ὅλως τὰ ἐνάντια.

(Πρβλ. Λαογραφ. Β' 405. 5).

3. Τοῦ ἁγίου Γεωργίου

Τὴν νύκτα τῆς 22 πρὸς τὴν 23 Ἀπριλίου, πολλὰι οἰκογένειαι μεταβαίνουν εἰς τὸν Τόνζον ποταμὸν, ὁπόθεν τὸ μεσονύκτιον διέρχεται ὁ ἅγιος Γεώργιος ἔφιππος καὶ κατόπιν πίνουν νερὸν ἀπὸ τὸν ποταμὸν ἢ μᾶλλον κρατοῦν αὐτὸ ἐντὸς τοῦ στόματος· ἀπαγορεύεται δὲ νὰ ὁμιλήσουν εἰς τίνα μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὸν οἶκον. Τοῦτο εἶνε τὸ «ἀμίλητο νερό», ὅπερ φέρει εὐτυχίαν εἰς τὸν οἶκον.

4. Τὸ νέον ἔτος

Τὴν πρώτην ἑκάστην οἰκίας μεταβαίνουν ἀπὸ ἐνὸς κλῶνος χρόνας καλουμένον σούρβα. Τὴν σούρβαν πύτην χρῶμασιν μὲ διάφορα χρωματισμένα μαλλίκα καὶ νομίσματα. Μεταβαίνουν δὲ ἀκολούθως εἰς τὰς συγγενικάς οἰκίας καὶ μὲ τὴν σούρβαν πύτην εἰς τὰ νῶτα ὅλους τοὺς συγγενεῖς λέγοντα εἰς ἕνα ἕκαστον :

Σούρβα, σούρβα καὶ τοῦ χρόνου
καὶ τ' ἁγίου Βασιλείου
καὶ εἰς χρόνους πολλούς.

Ὡς συγγενεῖς δὲ δίδουν εἰς αὐτοὺς χρήματα ἢ ὀπωρικά καὶ ἰδίως ξυλοκέρατα.

Ἀφ' ἐσπέρας δὲ πρέπει νὰ ἔχουν εἰς τὴν τράπεζαν 9 εἰδῶν φαγητά. Ἀφοῦ δὲ καθίσουν ὅλοι, ὁ πατὴρ τῆς οἰκογενείας θυμᾶ τὴν τράπεζαν καὶ ψάλλει, ἂν ἡξεύρῃ, τὸ ἀπολυτίκιον τοῦ ἁγίου Βασιλείου. Ἐπειτα φέρουν εἰς τὸ μέσον τὴν βασιλόπητταν, τὴν ὅποιαν κόπτει εἰς ἴσα τεμάχια, κατὰ τρία πλείότερα τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας. Ἐκ τῶν τριῶν τούτων, τὸ ἕν εἶνε προωρισμένον διὰ τὸν ἅγιον Βασίλειον, τὸ δεύτερον διὰ τὴν οἰκίαν καὶ τὸ τρίτον διὰ τὴν ἐργασίαν τοῦ οἰκοδεσπότου· ἕκαστον δὲ τῶν λοιπῶν διανέμεται εἰς τὰ διάφορα μέλη τῆς οἰκογενείας· εἰς οὗτινος δὲ τεμάχιον εὑρεθῇ τὸ ὑπὸ τῆς οἰκοδεσποίνης τεθὲν ἐν τῇ πῆττᾳ νόμισμα, αὐτὸς θεωρεῖ ἑαυτὸν εὐτυχῇ, συγχαίρουν δ' αὐτὸν καὶ ὅλοι.

οἱ ἄλλοι. Μετὰ τὸ νόμισμα τοῦτο τὴν ἐπιούσαν ἀγοράζουν λαμπάδα διὰ τὸν ἅγιον Βασίλειον.

5. Ἡ Καληνύτσα—Κλήδωνας

Καὶ ἡ ἑορτὴ αὕτη, λείψανον τῶν ἀρχαίων εἰδωλολατρικῶν χρόνων, τελεῖται καὶ ἐνταῦθα τὴν 24 Ἰουνίου ἑορτὴν τῶν γενεθλίων τοῦ τιμίου Προδρομοῦ μετὰ πολλῆς θνητῆς καὶ ἐνδιαφέροντος ὑπὸ τῶν δεσποινίδων, ὀνομάζεται δὲ Καληνύτσα—ὅπερ προήλθεν, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἐκ τοῦ Καλὴ—νυφίτσα κατὰ συγκοπὴν, τελεῖται δὲ ὡς ἑξῆς:

Πρὸς τὸ ἐσπέρας τρεῖς γυναῖκες, πρωτοστέφανες, λαμβάνουν ἐν κοράσιον ἡλικίας 8—10 ἐτῶν τοῦ ὁποίου ἐπιζῶσιν οἱ γονεῖς καὶ ἐνδύουν αὐτὸ ὡς νύμφην, θέτουν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς στέφανον ἐξ ἀνθέων καὶ βασιλικῶν καὶ πέπλον εἰς τὸ πρόσωπον. Ἐπειτα θὰ συνέλθουν τὰ κορίτσια τῆς συνοικίας καὶ αἱ νέαι γυναῖκες καὶ θὰ ἀρχίσουν νὰ τραγουδοῦν τὸ τραγοῦδι τοῦ κλήδωνα:

Καληνύτσα μὲν πρωτοστέφανη,
μάννα μ' μ' εἶπαι νὰ κρούν νιαρό
γὰ κρούν νιαρό, γὰ ποτίζουμι
γὰ ποτίζουμι τὸ βασιλικόν.
τὸν βασιλικὸν τὸν πλατόφυλλον.
Ζουμποῦλι μὲν γαλάτιον, ποὺ σὲ φοροῦν οἱ ἔμποροι
στ' ἀχνάτα τὰ παχνάτα, σὲ σπίνια τὰ γεμάτα.

Ἀκολουθοῦν θὰ ἐξέλθουν τῆς οἰκίας καὶ θὰ μεταβοῦν εἰς ὅλας τὰς οἰκίας τῆς γειτονίας ὅπου ἔχουν πηγάρια· θὰ πάρουν χάλκινον ποτήριον ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπάρχει βασιλικὸς· αἱ θὰ χύνουν μέσα νερὸ τοῦ πηγάρου, θὰ τὸ θέτουν δὲ ἔμπρὸς στὰ πόδια τῆς καληνύτσας τρεῖς φορές, καὶ ἐκεῖνο μὲ τὸ πόδι του θὰ χύνη τὸ νερόν. Τὰ ἄλλα τὰ μικρὰ παιδιὰ τῆς συνοικίας θὰ κρατοῦν εἰς τὰς χεῖρας των ἀπὸ δύο σαχάνια. Ἐν τῷ μεταξὺ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ κορίτσια θὰ ἐξακλουθοῦν νὰ τραγουδοῦν τὸ τραγοῦδι τῆς καληνύτσας.

Ὅταν θὰ ἔβγουν ἔξω ἀπὸ τὰ σπίνια θὰ τραγουδήσουν καὶ ἄλλα οἰαδήποτε. Ἐπειτα θὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὸ σπίντι, ὅπου θὰ τελεσθῇ ἡ ἑορτή. Θὰ πάρουν μέσα εἰς ἓνα μπακιράκι νερό· τότε ὅλα θὰ δώσουν ἀπὸ ἓνα σημάδι εἰς τὰ χεῖρα τοῦ παιδιοῦ καὶ ἐκεῖνο θὰ τὰ ὀίτη μέσα εἰς τὸ νερό. Ἐπειτα θὰ πάρουν μιὰ πετσέτα καὶ θὰ τὰ σκεπάσουν. Αἱ τρεῖς γυναῖκες τότε θὰ λάβουν μιάν κλειδωνιά, θὰ σηκώσουν τὸ μπακιράκι καὶ θὰ τὸ δώσουν εἰς τὰ κορίτσια. Αὐτὰ θὰ πηγαίνουν κάτω εἰς τὸν κήπον καὶ θὰ κλειδώσουν τὴν κλειδωνιά. Ἐπειτα ἡ μία τῶν γυναικῶν θὰ ἐρω-

τήσῃ τὰς ἄλλας:—Τὶ κλειδώνετε; καὶ ἐκεῖνες θὰ λέγουν:—Τὶς τύχες τῶν κοριτσιῶν. Ταῦτα θὰ εἶπουν τρεῖς φορὰς καὶ ἔπειτα θὰ τὰ ἀφήσουν. Τὴν ἄλλην ἡμέραν πολὺ πρῶί, πρὶν ἀνατεῖλῃ ὁ ἥλιος, θὰ μαζευσθοῦν πάλιν καὶ θὰ πάρουν τὸ μπακίρι καὶ θὰ λέγουν:—Τὶ ξεκλειδώνετε; καὶ θὰ ἀπαντοῦν:—Ξεκλειδώνουμι τὶς τύχες τῶν κοριτσιῶν. Τότε θὰ τὸ πάρουν καὶ θαρξίση ἡ νύφη νὰ βγάξῃ τὰ σημάδια ἀπὸ ἓνα ἓνα, καὶ εἰς κάθε ἓνα θὰ λέγουν ἀπὸ ἓνα δίστιχο. Τὸ πρῶτον θὰ εἶνε τῆς καληνύσας:

Σήμερα εἶνε τ' Ἀριανιοῦ, εἶνε μεγάλη χάρη
ὅσα σεντούκια κι' ἀνοιξα ὅλα δικά μου νᾶνι.

(Περβλ. Λαογρ. Β' 419. 29)

Προλήψεις καὶ δεισιδαιμονίες

1. Οἱ κρωγμοὶ τῆς γλαυκὸς καὶ οἱ κλανθμηρισμοὶ τοῦ κυνὸς προμηνύουν θάνατον ἢ δυστύχημα. (Περβλ. Λαογρ. Β' 402. 54)

2. Δυστύχημα προμηνύει ἐπίσης καὶ ὅταν, ἐνῶ ταξειδεύεις, σὲ κόψῃ τὸν δρόμον λαγός.

3. Αἱ ἐκλείψεις τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης καὶ μάλιστα ἡ ἐμφάνι-
σις κομήτου προμηνύουν δυστύχημα.

4. Πιστεύουν ἀκόμη καὶ σήμερα εἰς ὀφθαλμοὺς καὶ φαντάσματα, ἅτινα εὐρίσκονται εἰς γεφυράς, νεκροταφεῖα, πυργοὺς καὶ ἐρήμους κατοικίας, ἐκ τῶν ὁποίων εἶνε ἀδύνατον νὰ διεξέλθῃς ἐν καιρῷ νυκτός, ἐπίσης εἰς βρυκόλακας, εἰς οὓς μεταβάλλονται οἱ κακοποιοὶ τῶν ἀνθρώπων μετὰ θάνατον, καὶ εἰς καρκαντζάλους οἱ ὁποῖοι ἐμφανίζονται κατὰ τὰ δωδεκαήμερα τῶν Χριστουγέννων, καὶ οἱ ὁποῖοι πνίγουν τὰ μικρὰ ἐὰν τὰ εὗ-
ρουν μόνα.

5. Πιστεύουν ἐπίσης καὶ εἰς νεράιδες καὶ ἐξωτικά, καὶ δράκους, καὶ λάμμες τῶν παραμυθιῶν.

6. Πιστεύουν ἐπίσης ὅτι ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος εἶχε μιὰ ἀδελφὴν ἢ ὁποία μετεβλήθη εἰς φώκιαν καὶ εἶνε κατὰ ἥμισυ τὸ ἄνω κόρη μὲ μακρὰ μαλλιά κατὰ δὲ τὸ κάτω ψάρι. Εἰς τὸ μέσον δὲ τῆς θαλάσσης σταματᾷ τὰ πλοῖα καὶ ἐρωτᾷ τὸν πλοίαρχον ἐὰν ζῇ ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος. Καὶ ἐὰν μὲν οὗτος εἴπῃ ὅτι ζῇ ἀφίνει τὸ πλοῖον ἐλεύθερον καὶ φεύγει, ἐὰν δὲ εἴπῃ ὅτι ἀπέθανε βυθίζει αὐτό.

7. Ἐπίσης πιστεύουν εἰς τὸν μαρμαρωμένον βασιλεῖα, ὅστις κοιμᾶται ἐντὸς τῆς Ἀγίας Σοφίας καὶ περιμένει νὰ ἠχήσῃ ἡ σάλπιγξ τοῦ Ἀρχαγγέλου διὰ νὰ ἐξεγερθῇ ἐκ τοῦ ὕπνου καὶ ἐπανέλθῃ καὶ πάλιν εἰς τὴν ζωὴν.

8. Τὴν α' Μαρτίου ρίπτουν παλαιὰ δοχεῖα γεμᾶτα μὲ στάχτην.

Θ ρ α κ ι κ ᾱ

9. Τὰ παιδιά φοροῦν μάρτη εἰς τὸ χέρι κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον.
(Ποβλ. Λαογρ. Β' 418. 28)

Ὅταν κανεῖς πνέη τὰ λοίσθια, ἀλλὰ τυραννεῖται, ρίπτουν ἐπάνω του
κανὲν φόρεμα ἀγαπητοῦ προσώπου ἀπόντος.

Ὅροι

1. Μὰ τοὺν Θεό.— 2. Μὰ τοὺν Χριστό.— 3. Μὰ τὴν Παναγία.— 4. Μὰ
τὴν πίστη μ'.— 5. Μὰ τοῦ ψουμί.— 6. Νὰ μὴ χαρῶ τὰ μάτια μ', τὰ
παιδιά μ'.— 7. Νὰ μὴ ξεμερουθῶ.— 8. Νὰ μὴ διῶ πρόσουπου Θεοῦ.—
9. Νὰ κουπῇ ἢ νὰ φαγουθῇ ἡ γλῶσσα μ'.— 10. Νὰ τυφλωθῶ, νὰ στρα-
βουθῶ.— 11. Νὰ μὴ φτάσῃ νὰ πᾶν στοῦ σπῖτ μ'.

Εὐχές

Εἰς γέννησιν.— 1. Νὰ σᾶς ζήσῃ.— 2. Καλὸν ζῆκου.— 3. Νὰ τοῦ χαίρι-
σι.— 4. Νὰ τοῦ στιφανοῦσι, ἀντιφωμέν(ου).

Εἰς βάπτισιν.— 1. Νὰ ζήσῃ.— 2. Νὰ χαίρῃσι τὸνομά τ'.— 3. Κι στὰ
στιμάνια τ' κ' νουνέ.
Εἰς ἀγαθὸν.— 1. Νὰ σᾶς ζήσῃ.— 2. Κι στοῦ στιφανοῦσι τ' κ' εἰς τὰ
ἀποδέλοιπα κ' εἰς τοῦ κεφαλὰς ρας.— 3. Κ' εἰς τὰ δικά σας.

Εἰς γάμον.— 1. Νὰ ζοῦν, νᾶχουν καλὰ πατερνὰ (καὶ τέλη ἀγαθὰ), στερεω-
μένοι.— 2. Κ' εἰς τὰ γινητούρια τ'.

Εἰς θάνατον.— 1. Ζουή σὲ λόγου σας.— 2. Νὰ ζοῦν οἱ ἀποδέλοιποι.

Εἰς ταξιδεύοντα.— 1. Καλὸ ταξεῖδ, ὦρα καλὴ κ' ἡ στράτα εἰς ἀνοιχτή.—
2. Ὁ Θεὸς μαζί σας, καλὸ δρόμο.— 3. Καλὴ ἀντάμηση.— 4. Μὲ
καλὸ νὰ ξανανταμουθῶμι, καλὸ σου κατευόδιον, ἢ μόνον κατευό-
διον.— 5. Καλὴ ἐπιτυχία.— 6. Μὲ καλὸ νὰ σὲ ξαναἰδοῦμι.

Εἰς ἐπάνοδον.— 1. Καλῶς ὥρσες ἢ καλῶς ὀρίσι, καλῶς τουν ἢ καλῶς τὰ
μάτια μου τὰ δυό, ποὺ πιθυμοῦσα νὰ τὰ διῶ.— 2. Καλῶς οὐρίσι.

Εἰς ἐπισκέψεις.— 1. Καλὴ μέρα σας.— 2. Καλῶς οὐρίσι, καλῶς σᾶς ἡ
ραμ, εἰς ἔτη πολλὰ ἢ χρόνια πολλά, εἰς υἰείαν σας.— Μὲ τῆς υἰείας
σας ἢ μὴ τῆς γές, πολλὰ τὰ ἔτ', ὦρα καλὴ πολυχρόνους, κὶ γαμβρὸς
καὶ νύφ ἢ καὶ νυφούδα, νὰ ζήσῃ στερεωμένους καὶ τοῦ χρόνου χα-
ρούμενους.

Εὐχαὶ γονέων.— 1. Νᾶχς τὴν εὐχὴ μ'.— 2. Τὴν εὐχὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς
Παναγίας.— 3. Χῶμα νὰ πᾶν μάλαμα νὰ γίνητι.

Εἰς γέροντας.— 1. Καλὰ ὑστερνά.— 2. Καλὸν παράδεισον.— 3. Καλὰ γε-
ράματα.

Κατάρεις

1. Κακὸ χρόνον νᾶχ.— 2. Κακὸ ψόφο νᾶχ.— 3. Κακὸ μελιὰ νᾶχ.—
4. Νὰ μὴ φτάς κι νὰ μὴ σώσας.— 5. Νὰ ρημάξ κι νὰ πλαντάξ.— 6. Νὰ
μὴ δγῇ καλὴ μέρα.— 7. Νὰ μὴ δγῇ πρόσωπου Θεοῦ.— 8. Νὰ τυφλωθῇ
9. Νὰ στραβουθῇ.— 10. Νὰ ψουφίς.— 11. Νὰ γίν τούμπανου, νὰ τοὺν
πάρ οὐργή (διάβουλους).— 12. Νὰ τοὺν σκώσουν τέσσιρις.— 13. Ἀπ'
τοὺν Θεὸ νὰ τοῦ βρῇ.— 14. Γυαλιά, καρφιά νὰ γένουν.— 15. Νὰ ξηραθῇ
ἡ μαμὴ ποὺ σὶ γένναι.— 16. Νὰ καὶ ἡ κούνια ποὺ σὶ κούνει.— 17. Τῆς
θειᾶς τοῦ ρακουκέφαλου, τῆς μάννας...— 18. Στοῦ γιγύρ νὰ σὶ δγῶ.
19. Νὰ πᾶς στοὺν διάβουλου (στὴν εὐχή, στὴν κατάρα, στὸ καλὸ).— 20.
Νὰ πᾶς κι νὰ μὴ γυρίσας.— 21. Νὰ σὶ κόψ(η)! νὰ σκάης!

Βρισιές

1. Στρώγλα.— 2. Φειδουγλωσσού.— 3. Ἀντρουγούστρα.— 4. Πα-
τσιαβούρα.— 5. Πουτάνα.— 6. Πουτόλα, ποδοστόκα.— 7. Σκυλοκούπα-
ρου.— 8. Γαϊδοῦ.— 9. Εἰσαμάροντες γαϊδοῦς.— 10. Ὁ κούρα.—
11. Σκατοχούλαρον.— 12. Σουσουράδα.— 13. Εἰσανον.— 14. Χαμάλ.— 15.
Κατσιβέλα.— 16. Μαγκουφά.— 17. Μασκαῖα καὶ μασκίας ἄλλας ἐχούσας
πρῶτον συνθετικὸν ἢ πρῶτον ὄρον τὸ ὑμῶν γαῖφ. Ἐκτός δὲ τούτων με-
τεχειρίζοντο καὶ πολλὰς Τουρκικὰς.

Οἰωνοὶ

1. Ὄταν ἐξ ἀπροσεξίας χυθῇ ἐπὶ τῆς τραπέζης οἶνος, εἶνε καλὸς οἰω-
νός, τοῦναντίον δὲ ὅταν χυθῇ καφές καὶ μάλιστα ρακί, πρέπει ἀμέσως
νὰ καθαρισθῇ δι' ὕδατος.

2. Ὄταν βοῖξῃ τὸ δεξιό σου αὐτί, εἶνε καλὸς οἰωνός, καθὼς καὶ
ὅταν παῖξῃ τὸ δεξιό σου μάτι.

(Πεβλ. Λαογραφ. Β' 413. 60).

3. Ὄταν σὲ τρώγῃ ἡ παλάμη, ἢ χρήματα θὰ λάβῃς ἢ θὰ ξυλισθῇς.

(Πεβλ. Λαογραφ. Β' 413. 51).

4. Οἱ κρωγμοὶ τῆς γλαυκὸς καὶ τὸ κλανθμήρισμα τοῦ σκύλου προ-
μηνύουν θάνατον ἢ δυστύχημα.

(Λαογραφ. Β' 412. 54).

5. Ὄταν ἡ γάτα πλύνεται ἢ ὅταν ἀλογόμυγα καθίσῃ ἐπάνω σου ἢ
ὅταν ἡ καρακάξα φωνάξῃ ἐντὸς τῆς οἰκίας, ὅλα ταῦτα προοιωνίζονται ἐπί-
σκεψιν φιλικήν.

(Πεβλ. Θρακικά Α' τ. 195. 51, 52, 53).

6. Ἐπίσης ὅταν εἰς κηρίον σχηματισθοῦν ἐξοχαὶ ἀπὸ τὰ ἐκχύματα,

πρέπει τὴν ἐπιούσαν νὰ περιμένης τὴν ἐπίσκεψιν ὑψηλῶν μὲν προσώπων, ἐὰν αἱ ἐξοχαὶ ἦσαν ὑψηλαί, ταπεινῶν δέ, ἐὰν αὐταὶ ἦσαν χαμηλαί.

7. Ἐάν, ἐνῶ ταξειδεύεις, κόψη τὸν δρόμο σου λαγός, σημεῖον ὅτι θὰ περιπέσης εἰς ληστές.

8. Ἐπίσκεψιν θὰ δεχθῇς καὶ ὅταν ἐνῶ τρώγεις πέση ἡ βούκα ἀπὸ τὰς χεῖρας σου.

9. Ἐάν τὸν Ἰανουάριον μῆνα ἀστράπη καὶ βροντήσῃ, σημεῖον, ὅτι θὰ ἀποθάνουν μεγάλης ἡλικίας ἄνθρωποι, ἐὰν δὲ τὸν Φεβρουάριον, τότε θὰ ἀποθάνουν μικροί.

Προλήψεις

1. Ἐάν σὲ κάμῃ χειρὶκὸ Ἀθίγγανος, περιμένε μεγάλα κέρδη ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

2. Ἐάν συναπαντήσης παπᾶν ἐξερχόμενος τῆς οἰκίας σου, θὰ δυστυχίσῃς ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

3. Ὅταν σαπωνίζῃσαι μὴ δίδῃς τὸν σάπωνα εἰς τὴν χεῖρα τοῦ φίλου σου· ἐξάπαντος θὰ δυσμεσηθῇς μετ' αὐτοῦ.

4. Δὲν πρέπει νὰ ἀφήνῃς τὴν ἀγορὰν μήτε τὸ ψαλίδι, μήτε τὸ ἀμπαῖδι διὰ νὰ εἶναι κλειστὰ καὶ τὸν ἔχοντα τὰ σπύματα.

5. Αἱ ἐκλείψεις τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης καὶ ἡ ἐμφάνις κομήτου προμηνύουσι συμφορὰς μεγάλας (πολέμου).

(Ποβλ. Λαογρ. Β' 413, 62, 64. Ἀστρολογ.)

6. Μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου δὲν ἐπιτρέπεται νὰ δανείσῃ κανεὶς μήτε προζύμι, μήτε ξίδι.

7. Τὴν κόκκινην βαφήν, μετὰ τὴν ὁποίαν βάπτουν τὰ αἰγὰ τὴν μεγάλην Πέμπτην, δὲν πρέπει νὰ τὴν βγάλουν ἀπὸ τὸ σπίτι μερικὰς ἀκόμη ἡμέρας, διότι φεύγει μαζὶ καὶ ἡ τύχη τῶν κοριτσιῶν τῆς οἰκογενείας.

8. Ὅταν ἀναχωρῇ τις εἰς τὸ ταξίδιον χύνουν ἅμα τῇ ἀναχωρήσει τῆς ἀμάξης νερὸν διὰ νὰ εἶνε ὁ δρόμος σάν τὸ νερὸν εὐθὺς καὶ ἄνευ ἐμποδίων.

9. Ὅταν μιὰ ὄρνιθα φωνάξῃ ὡσάν πετεινός, αὐτὴν ὁ νοικοκύρης δὲν πρέπει οὔτε νὰ τὴν ἔχῃ σπίτι του, οὔτε νὰ τὴν κόψῃ, οὔτε νὰ τὴν πωλήσῃ διότι τότε θὰ ἀποθάνῃ κανεὶς εἰς τὸ σπίτι του, ἀλλὰ πρέπει νὰ τὴν χαρίσῃ. (Ποβλ. Λαογρ. 424. 53)

10. Τὸ οὐρλιασμα τοῦ σκύλλου καὶ ἡ κραυγὴ τῆς κουκουβάγιας προμηνύουν θάνατον. (Ποβλ. Λαογρ. Β' 412. 51).

11. Ὅταν εἰς ἓνα σπίτι ἀποθάνῃ κανεὶς, τότε πρέπει νὰ χύσουν ὅλο τὸ νερό, ὅσο ἔχουν βγαλμένο, διότι εἰς αὐτὸ ὁ ἄγγελος ἔπλυνε τὸ σπαθὶ του.

12. Ὄταν σὲ ζητήσῃ κανεὶς βελόνην, ἐὰν μὲν τὴν δώσῃς χωρὶς κλωστήν, θὰ πάρῃς πτωχὸν γαμβρόν, ἐὰν δὲ μὲ τὴν κλωστήν, πλούσιον.

13. Μετὰ τὸ φαγητὸν ὅταν σκουπίσωμε, ἐὰν μὲν ἡ σκούπα ἀκουμβήσῃ εἰς κανένα ἄνθρωπον, πρέπει νὰ φτύσωμε τρεῖς φορές, ἄλλως ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἀποθνήσκει.

14. Τὸν Μάρτιον μῆνα ἐὰν δώσωμεν φωτιά, δίνομε τὸ μπερζέτι τοῦ σπιτιοῦ.

15. Ὄταν στρώσωμε τὸ στρώμα, πρέπει νὰ τὸ σκεπάσωμεν μὲ τὸ πᾶπλωμα ἢ μὲ κανὲν ἄλλο σκέπασμα, ἄλλως κινδυνεύει ὁ νοικοκύρης.

Δεισδαίμονιες

Πιστεύουσιν ἀκόμη καὶ σήμερον οἱ ἀπλοϊκώτεροι τῶν κατοίκων καὶ μάλιστα αἱ γυναῖκες εἰς στοιχεῖα καὶ φαντάσματα. Πᾶσα γέφυρα λιθόκτιστος ἢ λουτρός, ὑδραγωγεῖον καὶ ἄλλα μεγάλα οἰκοδομήματα ἐρημικά, ἔχει ἀπὸ ἓν Στοιχεῖο, τὸ ὁποῖον εἶνε κύριον τοῦ οἰκοδομήματος καὶ ὃχι μόνον δὲν ἐπιτρέπει τὴν κτίσιν αὐτοῦ ἐκ βάθρων ἢ ἐπισκευήν, ἐὰν δὲν λάβῃ τὴν ἀναγκαίαν θυσίαν, ἀλλὰ καταστρέφει τὴν οὐκὰ ὅτι κτίσονται οἱ κτίσται κατ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας, φέρεται δὲ τοῖς ἐν καιρῷ νυκτὸς σκευαμένους ἢ ἐν τῷ κοιτῷ λουμένους. Ἐὰν κατὰ τὴν ἐμφάνειν καὶ παρουσίαν τοῦ ἐξεβαλλόν κραυγὴν. Τὸ οὐκ αἰσθητὸν κακὸν εἶνε ὅτι χάνουν διὰ παντὸς τὴν λαλίαν.

Τὰ εἰς τὰ Στοιχεῖα προσφερόμενα θύματα κατὰ τὴν κατάθεσιν τῶν θεμελίων ἦσαν συνήθως τετράποδα ζῶα ἢ πτηνά, ἐνίοτε δὲ καὶ ἄνθρωποι καὶ μάλιστα γυναῖκες. Πολλὰ ὥραϊα δημοτικὰ ἔξματα ἔχουν ἐπὶ τῇ θυσίᾳ τῶν γυναικῶν τῶν ἀρχιτεκτόνων εἰς τὸ δεσπότην τῆς κτιζομένης γεφύρας Στοιχείον. Καὶ ἐν Ἀδριανουπόλει διεσώθη παρόμοιον, ἀναφερόμενον εἰς τὸ γεφύρι τοῦ Παύλου, παρὰ τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν τοῦ Πανλίκαιοι. Τὸ ἔσμα τοῦτο μεθ' ὅλας τὰς ἀτελείας του δημοσιεύομεν ὥδε :

Ἀνάθεμα σὶν βασιλεῖα, σὶν πρωτό του βεῦρη,

ποὺ πρόσταξε νὰ φτιάσωμε τοῦ Παύλου τὸ γεφύρι.

Ὅλη μέρα τὸ φτιάνανε, τὸ βράδυ βράδ' κρημνοῦσε.

Ἐνα πουλί, χρυσὸ πουλί, κόνεψε σὶν καμάρα

5 καὶ δὲν λαλοῦσε σὰν πουλί, μὰ εἶχ' ἀνθρώπινη φωνή.

— Καλὴ μέρα σας χίλ' μαστόρ' καὶ πεντακόσ' καλφάδες,

καὶ γὰρ θεμέλιωμα ζητῶ τοῦ κάλφα τὴν γυναῖκα.

Τότε οἱ καλφάδες ράϊσαν κι' ἀνάμεσά τους λέγουν :

Ὅποιον γυναῖκα πρώτ' ἐρῇ ζεστό ψονμί νὰ φέρει,

10 κλίνην θεμέλιο ἄς βάλουμε, νὰ γένει τὸ γεφύρι.
 Τὸν λόγον δὲν ἀπέσωσαν οἱ ἄμοιροι καλφάδες,
 νά, κ' ἔρχεται ἀπὸ μακρὰ τοῦ Παύλου ἡ γυναῖκα.
 μὲ τὸ ψωμί στήν ἀμασχάλ' καὶ τὸ φαγὶ στὸ χέρι.
 Ἄμα τὴν εἶδεν ὁ Παυλῆς κλαίει κι' ἀναστενάζει.
 15 - Τὶ κλαίεις, Παῦλε μου, τὶ κλαῖς καὶ βαρυναστενάζεις;
 - Τὸ δαχτυλίδι μ' ἔχασα τῆς πρώτης ἀρραβῶνας
 ἔπεσε μέσα στὸ νερό, ἐδῶ στήν πρώτη' καμάρα.
 Ποιὸς εἶνε ἄξιος νὰ μπεῖ μέσα νὰ μὲ τὸ βγάλει;
 - Ἐγώμαι Παῦλε μ', ἄξια νὰ μπῶ νὰ σὲ τὸ βγάλω.
 20 Ὅλον τὸν ἄμμο δγαῖρα, κι' ὅλα τὰ ψάρια ζώτσα,
 μὰ τὸ δικό σου, Παῦλε μου, τὸ δαχτυλίδ' δὲν βρέθηκε.
 Βγάλε με, Παύλη μ', βγάλε με, στὸ σπίτι νὰ πηγαίνω,
 - Τὸ δαχτυλίδι τῶχ' ὡ, μὰ σὺ βγαλμὸ δὲν ἔχεις.
 - Βγάλε με, Παύλη μ', βγάλε με, στὸ σπίτι νὰ πηγαίνω,
 25 ἔχω ψωμί νὰ φουρνισθεῖ, παιδί νὰ νὰ βυζάξω.
 - Καὶ τὸ παιδί βυζάχθηκε καὶ τὸ ψωμί φουρνίσκε,
 μονάχα σὺ, κακόμοιρη, βγαλμὰ ἀπὸ δῶ δὲν ἔχεις.
 - Τρεῖς ἀδερφάδες ἡμαστὶν κι' οἱ τρεῖς θεμελιωμένες!
 ἢ μὰ κρατεῖ τὸν Λουτρὸν ἢ ἀλλ' τὸ Βελιγράδι.
 30 κι' ἡ τρίτη ἡ μικρότερη τοῦ Παύλου τὴν γεφύρι.
 Πῶς τρέμει τὸ κορμάκι μου, νὰ τρέμ' καὶ τὸ γεφύρι,
 πῶς τρέχ' τὸ γιλατάκι μου, νὰ τρέχ' καὶ τὸ ποτάμι,
 πῶς πέφτουν τὰ μαλλάκια μου, νὰ πέφτουν κ' οἱ καμάρες.

(Βλ. Ἐκλ. Πολίτη 144, 8ν)

Περὶ τοῦ λουτροῦ τοῦ Κούγκου

Βαγιαζήτ ὁ Β'. ὁ υἱὸς τοῦ πορθητοῦ ἀνδρῶσας παρὰ τὸν Τόνζον ποταμὸν τὸ μέχρι τῆς σήμερον σωζόμενον μεγαλοπρεπὲς τέμενος Γενί Ἰμαρέτ, ἔκτισε παρ' αὐτὸ καὶ πτωχοκομεῖον καὶ μαγειρεῖον καὶ σωφρονιστήριον καὶ σχολεῖον καὶ δὴ καὶ ἓνα λαμπρότατον λουτρόν. Ὁ λουτρὸς οὗτος ἐκ θεμελίων καταστραφείς ὠνομάζετο Λουτρὸς τοῦ Κούγκου διὰ τὴν ἐξῆς αἰτίαν:

Ἐνθ' μίαν ἡμέραν ἐλούετο εἰς αὐτὸν ἡ βασιλοπούλα μὲ τίς σκλάβες τῆς ἑξαφνα βγαίνει τὸ στοιχεῖο τοῦ λουτροῦ, τὴν ἀρπάζει καὶ τὴν καταπίνει. Τὶ ἔγειναν αἱ γυναῖκες τῆς συνοδείας τῆς εὐκόλα εἰμπορεῖ κανεῖς νὰ τὸ φαντασθῇ γυμνὲς ἐπετάχθησαν ἔξω ἀπὸ τὸ λουτρόν καὶ ἔτρεχαν ὡς τρελλαὶ ζητοῦσαι βοήθειαν. Ἀπὸ τότε κανεῖς πλέον δὲν ἐπάτησεν εἰς ἐκεῖνο τὸ λουτρόν, ὅστις διὰ τοῦτο ἔμεινεν ἔρημος, τὴν νύ-